

PHƯƠNG PHÁP CẮT BUỒNG TRỨNG BÒ PHỤC VỤ NGHIÊN CỨU

Sử Thanh Long

Học viện Nông nghiệp Việt Nam

Cắt buồng trứng bò là kỹ thuật bình thường ở một số nước trên thế giới với hai mục đích chính là vỗ béo bò sau thải loại để phục vụ các nghiên cứu khoa học về hormone sinh sản. Ở Việt Nam, việc cắt buồng trứng bò còn khá mới, ít được biết đến. Đây là lần đầu tiên Giáo sư Tohshihiko Nakao đến từ Nhật Bản đã hướng dẫn các bác sỹ thú y kỹ thuật cắt bỏ buồng trứng bò để thực hiện đề tài nghiên cứu khoa học. Chúng tôi đã thí nghiệm cắt buồng trứng ở 4 bò (2 bò sữa và 2 bò vàng), kết quả thành công ở cả 4 bò, sau khi cắt bỏ buồng trứng, cả 4 bò đều ăn uống tốt và đã được đưa vào phục vụ nghiên cứu.

1. Phương pháp chọn bò làm thí nghiệm

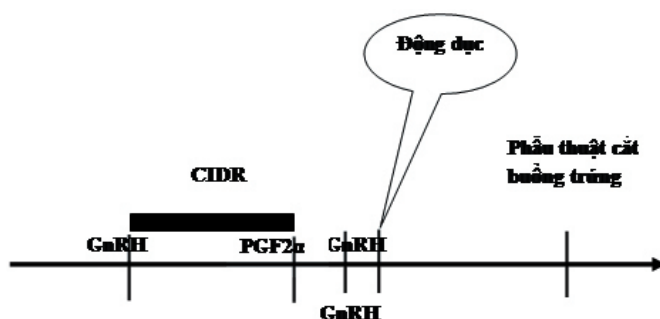
Trên thực tế nếu cắt buồng trứng bò, không cần thiết phải chọn bò vì bò vỗ béo là bò loại thải từ các trang trại nuôi bò sữa. Tuy nhiên, việc cắt buồng trứng trong đề tài cấp Bộ để đánh giá hàm lượng progesterone trong máu sau khi đặt vòng có tầm progesterone nhằm xác định xem có hàm lượng progesterone trong máu sau đặt vòng. Do vậy, bò cần khỏe mạnh, không bị bệnh truyền nhiễm, định kỳ tiêm vaccin phòng các bệnh trên bò, đồng thời định kỳ tẩy giun sán. Trước khi mua bò cần tiến hành khám âm đạo bằng mỏ vịt inox xem có viêm nhiễm, đồng thời kiểm tra cổ tử cung buồng trứng qua trực tràng

xem có bình thường không.

2. Phương pháp gây động dục bò thí nghiệm

Đây là bò làm thí nghiệm, không phải triệt sản để vỗ béo nên bò cần đảm bảo những điều kiện nhất định để tiến hành phẫu thuật như bò không ốm, không sốt, ăn uống tốt. Nhưng quan trọng nhất là phẫu thuật cắt buồng trứng bò lúc bò đang ở chu kỳ thể vàng, vì nếu bò đang động dục, mạch quản đến nhiều, trao đổi chất nhiều dễ dẫn đến chảy máu trong quá trình phẫu thuật. Do vậy, chúng tôi cần gây động dục cho bò, sau khi bò động dục thì 7 ngày thì thể vàng hình thành và ổn định, lúc này là giai đoạn nghỉ ngơi của chu kỳ động dục và phẫu thuật vào thời điểm này là an toàn nhất.

Tiến hành gây động dục bằng hormone: ngày thứ nhất đặt vòng CIDR vào âm đạo bò bằng applicator đồng thời tiêm GnRH, đến ngày thứ 7 tiến hành rút vòng CIDR và tiêm PGF2 α . Ngày thứ 8 tiêm nhắc lại GnRH, sau đó đến ngày thứ 9 hoặc thứ 10 bò có biểu hiện động dục như bò ăn, cơ quan sinh dục chảy dịch, niêm mạc âm đạo đỏ... Sau đó 7-10 ngày kể từ khi bò có biểu hiện động dục tiến hành phẫu thuật cắt bỏ buồng trứng (lúc này là giai đoạn thể vàng nên an toàn, ít xuất huyết nội).

3. Phương pháp cắt bỏ buồng trứng bằng dụng cụ chuyên dụng

3.1 Chuẩn bị phẫu thuật

Cố định bò vào giồng sắt 4 trụ chắc, buộc mũi kéo về phía trước, bịt mắt để bò không nhìn thấy trong quá trình phẫu thuật, tiến hành buộc đuôi kéo về phía trước để dễ dàng thao tác trong

phẫu thuật.

Đi găng tay sản khoa có làm trơn bằng vazolin tiến hành moi phân và kích thích trực tràng để đi phân hết. Dùng nước và xà phòng rửa sạch hậu môn và cơ quan sinh dục bên ngoài, sau đó lau khô và sát trùng bên ngoài bằng cồn iod. Sau đó tiến hành rửa tử cung, âm đạo bằng dung dịch iod 2% bằng ống rửa âm đạo.

Tay người mổ rửa kỹ bằng xà phòng, sau đó sát trùng 3 lần bằng cồn trắng và 3 lần bằng cồn iod. Chuẩn bị dao mổ, tiến hành dùng vải gạc vô trùng quấn chặt đầu dao và cán dao mổ, chỉ để hở một phần nhỏ mũi dao để đỡ nguy hiểm cho tay người mổ và âm đạo bò trong quá trình phẫu thuật.

3.2 Thao tác trong phẫu thuật

Dùng ngón tay trỏ và ngón tay cái mở mép âm môn, tay phải cầm dao và cán dao đã được cuốn vải gạc vô trùng, cầm gọn trong lòng bàn tay, khi đưa tay phải và dao mổ vào trong âm đạo, tiến hành ngửa lòng bàn tay, dùng mũi dao cắt dọc phía trên âm đạo gần cổ tử cung (cách cổ tử cung 2 cm) rạch một đường dài khoảng 3-4 cm, sau đó bỏ dao mổ ra ngoài và dùng pank đưa vào âm đạo để kẹp làm thủng tương mạc tử cung, sau đó rút pank ra ngoài và đưa

tay phải vào, chụm năm ngón tay lại đưa vào vết mổ và xé rộng vết mổ sao cho có thể đưa tay qua vết mổ và tìm buồng trứng bên phải, kéo buồng trứng ra ngoài vào trong âm đạo, lúc này tay trái người phẫu thuật đưa dụng cụ cắt buồng trứng vào trong âm đạo. Dùng tay phải đưa buồng trứng vào thông lọng xích của dụng cụ cắt và ra hiệu cho người phụ mổ bắt đầu xiết bằng cách kéo ở bên ngoài thông qua dụng cụ chuyên dụng, khi kéo gần đến nơi, người phụ mổ thất buồng trứng một cách từ từ để vừa cắt vừa cầm máu, khi buồng trứng bị đứt thì rơi vào lòng bàn tay phải. Sau khi cắt xong, người phụ mổ tiến hành rút dụng cụ cắt bỏ ra và tay phải người mổ chính đưa buồng trứng ra bên ngoài. Và cũng như vậy tiến hành cắt buồng trứng bên trái. Sau khi cắt bỏ hai buồng trứng bên phải và bên trái xong, tiến hành dùng bông tẩm cồn iod sát trùng vào vết mổ âm đạo. Tiến hành tiêm kháng sinh 3 ngày liên tục phòng nhiễm trùng kế phát.

3.3 Chế độ chăm sóc ăn, uống và cho vận động

Trong quá trình thí nghiệm, bò được chăm sóc tốt, nuôi tại khu vực an toàn, sạch sẽ. Chế độ ăn: thức ăn tinh 2 kg/con/ ngày, thức ăn ủ chua 20kg/con/ngày, uống nước tự do, đồng thời hàng ngày chăn thả trên những bãi cỏ tự nhiên./.

Một số hình ảnh trong quá trình phẫu thuật

Hướng dẫn rửa âm đạo bò

Người mổ chính và phụ mổ

Dụng cụ cắt buồng trứng bò

Buồng trứng bò được cắt ra